

ledes disse Midler skulle bestyres. Jeg troer derfor, at dette virkelig — uden at træde mine Collegers overlegne Dygtighed og langt større Forretningsøvelse for nær — er en Sag, der ikke kan fremmes saa hurtig som en Sag, der simpelthen angaaer Penge eller Hartorn.

Jeg skal nu efter denne foreløbige Bemærkning gaae over til at besvare den første Deel af Spørgsmaalet, om jeg agter at forelægge denne eller den næst sammentrædende Rigsdag en Lov om Almueffolevæsenets Reorganisation. Forfaaviddt den nærværende Rigsdag nævnes, troer jeg egentlig ikke, at Spørgsmaalet kan være ret alvorlig meent, og jeg opfatter det snarere som en Paamindelse, som en Anke, en Anke, som jo forøvrigt er fuldkommen berettiget til at komme frem, og som jeg, naar den er tilstede, maa ønske at see fremtræde, for at kunne gaae den imøde. Jeg har allerede ved Begyndelsen af Rigsdagen sagt, at jeg foruden det Lovforslag, jeg da forelagde, ikke vilde forelægge uden maaffee eet til, og dette vilde da i alt Fald blive et mindre betydeligt, — jeg har altsaa dermed sagt at en Lov om Almueffolevæsenets Reorganisation ikke fra min Side var paatænkt til Forelæggelse. Vi ere dernæst nu ved Slutningen af den Tid, i hvilken Rigsdagen kan blive sammen uden særligt at behøve Kongens Samtykke; jeg veed nu ikke, om det vilde være meest ubesindigt af mig at sige, at jeg nu, 2 Maaneder efter at Rigsdagen var traadt sammen, havde forandret mine Tanker om en saa vigtig Sag, og nu extempore vilde forelægge et Lovudkast, som jeg dengang ikke havde i Tanker eller færdigt, eller at opfordre Rigsdagen i dette Øieblik til mellem sine Arbejder at optage et Lovudkast af den Vigtighed og det Omfang, som det, der her er omtalt. Her er Svaret altsaa givet af sig selv, at jeg ikke vil forelægge et saadant Lovudkast for denne Rigsdag; jeg skal siden forsvare, at det ikke er blevet forelagt, men jeg vil strax søie den anden Deel af Svaret til. Jeg troer ikke, i det Mindste kan jeg ikke forpligte mig til at forelægge det for den næste Rigsdag, der sammentræder, vel at mærke, allerede i dette Aar, uden at det vides, hvor lang Tid der falder imellem den nu samlede Rigsdag og den næste,

eller hvad denne mellemliggende Tid ellers vil bringe. Derimod vil jeg ikke troe at kunne forblive i den Stilling, i hvilken jeg nu er, uden at forelægge et saadant Lovudkast inden dette Folkethings Mandat er udløbet, og altsaa ved den Rigsdag, som skal aabnes i Aaret 1851. Jeg skal nu forklare, baade hvorfor jeg ikke har forelagt en Lov for dette Thing, og hvorfor jeg tvivler om at kunne forelægge den for den næste Rigsdag. Der er en Betragtning, som jeg allerede strax i Begyndelsen af Rigsdagen gjorde gjeldende, en Betragtning, som har faaet sin fuldkomne Bekræftelse. Da jeg forelagde det første lille Lovforslag, sagde jeg, at jeg ikke først da var kommen til den Overbeviisning, men at jeg hele forrige Efteraar, da Rigsdagen forberedes, havde udtalt det som min Mening, at den første Rigsdag ikke burde overvældes — thi saaledes vilde det blive — med flere Lovforslag, end dem, som allerede nu ere forelagte; og ligesom jeg troer, at Erfaringen har viist, at denne Rigsdag ikke kunde overkomme Bearbejdelsen af flere, anseer jeg det ogsaa for klart, at de Lovforslag, som ere forelagte, ere saadanne, at de ikke kunde eller burde tilbagetrænges af andre; navnlig ikke tilbagetrænges af Loven om Almueffolevæsenet, saa vigtig den endog er, fordi de andre angaae Gjenstande, som uopholdelig maatte ordnes. Men jeg vil ikke dvæle længere ved dette Spørgsmaal, om Tidens Tilstrækkelighed for Rigsdagen; jeg vil gaae over til den anden Side, hvori jeg har fundet en væsentlig Grund til at handle saaledes, som jeg har handlet; jeg troer, at Liberne have været overordentlig ubeleilige til at udarbejde og navnlig til at forelægge et Lovudkast om Almueffolevæsenets Reorganisation. Der er allerede antydet af den ærede Rigsdagsmand, som har stillet Forespørgslen, at det har været vanskelige Aar for Landet; ja vistnok, det har i mange Henseender været vanskelige Aar, og det har været Aar, hvori Opmærksomheden nødvendigviis har været vendt til andre Sider, og hvor den Stemning, som man skulde ønske maatte imødekomme en Lov om Almueffolevæsenet, i Folket ingenlunde var tilstede. Forholdet har været saadant, at den bestaaende Skoleindretning i høj Grad har lidt under